

Добри Войников (1833-1878)

На 10 ноември 2013 г.
се навършват
180 г. от рождението му.

БИОГРАФИЯ

Добри Войников е една от най-значимите личности на българското Възраждане.

Той е педагог, драматург, общественик, музикален деец и театровед.

Основоположник на театралното изкуство по родните земи и първият български режисьор на пиеси.

Къщата на Добри Войников

Роден е на 22 ноември през 1833г., в град Шумен, в семейството на духовник. Баща му поп Васил е известен с влечението си към музиката и любовта към България – две важни качества, които са унаследени от сина му.

Музикалната стая в дома на Войников. XIX в.

Младият Добри е изправен пред повратностите на съдбата още на 3-годишна възраст - баща му умира и ги оставя сами двамата с майка му.

Вдовицата дава всичко за своя син. Войников е приет в Шуменското класно училище, където е един от най-талантливите и умни възпитаници. През 1846г., Добри се явява на годишния театрален изпит. Представя се толкова добре, че успява да разплаче публиката.

Неговият чичо Андрея Хаджистоянов изпраща Войников да учи във френския колеж “Сен Беноа” в Цариград. Момчето заминава и дълги години не се връща по родните краища.

НЧ „Добри Войников“ – гр.Шумен

На 25-годишна възраст се прибира в Шумен, където първо работи като магазинер, а по-късно като учител. Той е човекът, който въвежда музиката като задължителна част от образованието на българчетата.

Настоятелството на училището в Шумен е удивено от способностите на Войников и през 1861 го прави директор. Периода на неговата преподавателска дейност някои наричат

“златния век на българските училища”.

Междувременно Добри се занимава и с писане на учебници, чието издаване е подкрепено от родолюбиви българи.

В разгара на борбата за църковна независимост Войников също не остава настрана - той така силно се опълчва на гърцизацията, че в крайна сметка е принуден да напусне България и да заживее в Браила (1864г.).

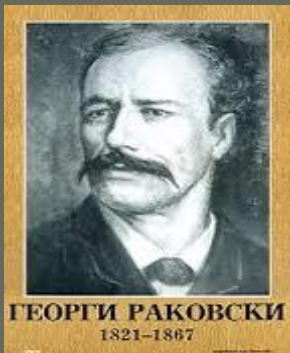
Браила – общ изглед

Там той се захваща да учителствува в българското училище, а междуременно издава и вестник **“Дунавска зора”**.

Добри издава историческата драма **“Стоян войвода”** (1866г.) , която повлиява страхотно на българското емигрантско общество във Влашко.

Самият Георги Раковски на смъртния си одър пожелава да прочете творбата на Войников.

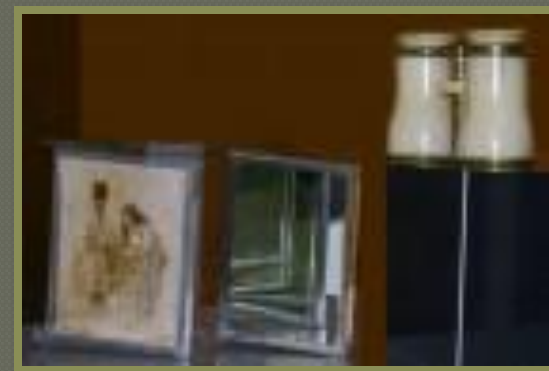
- В същото време Войников е председател на **Браилския таен революционен комитет**, оглавяван в Букурещ от Иван Касабов.
- Докато се занимава с народните дела, Добри издава поредната историческа драма - **“Райна княгиня”**. Тя също като **“Стоян войвода”** е изнесена на театрално представление, на което присъства румънския крал Карол I, който изказва удивлението си от пиесата.

Сценографии от
исторически драми на
Войников.
Автор Веселин
Кавалджиев – 1976 г.

Представлението на следващата драма – „Покръщение на Преславския двор“, е знаменателно с появата на нови имена. На сцената за пръв път стъпват жени – Матилда К. Попович и Александрина Радионова. Дори яркият талант на Ботев, изпълнил ролята на жреца Святолид, не може да засенчи сияйното им присъствие. Участва още и бъдещата съпруга на автора – Кириакица Павлова. С тази драма Добри Войников отбелязва Деня на Кирил и Методий – 11 май 1868 г.

Лични вещи на Войников,
свързани с театралната
му дейност – 1868г.

Постепенно Войников се превръща в авторитетна личност във влашко. Той е изпратен като представител на някои градове в далечна Прага, където отново впечатлява с интелекта си.

През 1869г. е дадено началото на **Българското книжовно дружество** (днешна Българска академия на науките), а Добри става един от учредителите.

В началото на 70-те, възрожденецът се мести в Букурещ, където си сътрудничи с Любен Каравелов.

Едно интимно събитие нарушава ритъма на активната обществена дейност на Добри Войников – годежът му с Кириакица Павлова Христовулова, на 15 февруари 1870 г. се увенчава с брак.

Женитбата не прекъсва връзките на Войников с театъра, той написва и поставя още една историческа драма – „Велислава“, в която участват пак нови лица – госпожите Аника Костович и Екатерина Василева. Пиесата е посрещната с възторг и отзвукът от играта на дамите пълни вестниците дори в Цариград.

Добри Войников със
съпругата си Кириякца
Войникова - 1870г.

По същото време написва най-доброто си произведение – “Криворазбраната цивилизация”, която критикува чуждопоклонничеството, която според много историци е напълно актуална и в днешната действителност.

Драматичен театър Шумен 1955-1959
„Криворазбраната цивилизация“
След репетиция

Пиесите на Войников съставят
главния репертоар на
българския възрожденски театър.

Те утвърждават и някои
литературно-художествени
традиции, възприети в
драматургията на неговите
последователи
Васил Друмев и Иван Вазов.

В средата на 70-те Войников
учителствува в Гюргево и
създава нов църковен хор, с
който почита деня на светите
братя Кирил и Методий.

През пролетта на 1875 г. Войников отива в Одеса, за да приеме руско поданство, което ще му осигури безопасност в Шумен, където възнамерява да се установи със съпругата си. Но още с пристигането си в България е обвинен в революционна дейност, арестуван и отведен на съд в Русе. Спасява го руският му паспорт.

Шуменското училищно настоятелство отказва да му повери възпитаниците в мъжкото училище и след много перипетии го назначават за преподавател в Девическото училище. Покрай даскалуването Войников усилено издирва и записва народни песни от този край, които готви за печат. Същевременно създава и битовата пиеса „Диманка“

Стаята за гости и спалнята в къщата-музей на Добри Войников в Шумен

Все по-усилените слухове за предстояща война с Русия принуждават всички руски поданици да напуснат България. Войников се озовава в Пловдив, където дочаква обявяването на войната. Той е мобилизиран като ценен преводач към 12-и армейски корпус, където става свидетел на много борби и сражения между руснаци и турци.

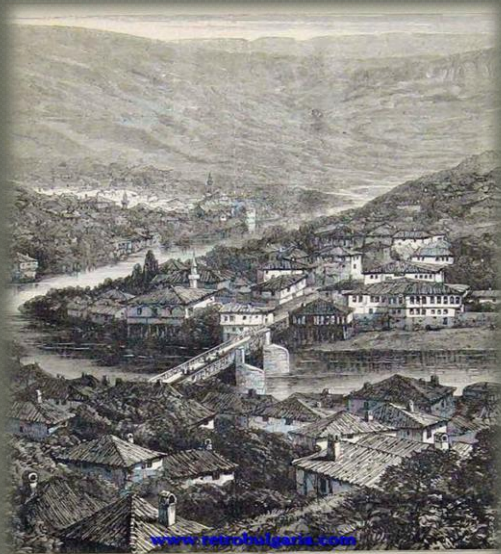

Картина на П. О. Ковалевски
„Пленени турци“. В дъното се вижда
Д. Войников, участник
в Руско – турската война от 1877/78 г.
като преводач

Ужасите на войната оставят много сираци, които търсят убежище и спасение. Те са поместени в Лясковския манастир, където Войников е назначен за управител.

Добри се погрижва за децата и изпълнява съвестно задачата си. След като разпорежда организацията на учебния процес в новото сиропиталище, той се връща готов за служба в щаба на руснаците.

Велико Търново 1878г.

По онова време обаче върлува страховита епидемия от тиф. Войников става поредната жертва на тежката болест - **на 27 март 1878г., без дори да е минал месец откакто България е свободна, той умира.**

През зимата на 1877-ма Войников е начислен за придружаващ на френски кореспондент, описващ събитията около боевете в Еленския проход. По пътя на войската Добри посещава много лазарети и полкови болници

На погребението му се стича
почти цяло Търново,
там са и децата от
сиропиталището.

Добри Войников остава
запомнен от българите дълги
години заради своята
всеотдайна работа в името на
народа, той не еднократно е
възхваляван от големи родни
дейци, сред които и самият
Иван Вазов.

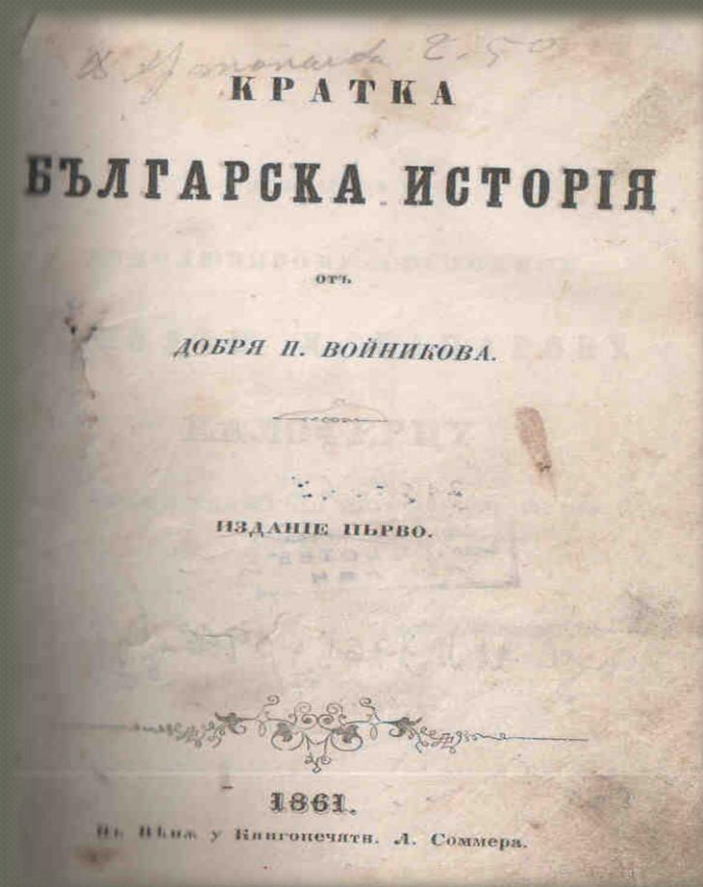

Паметникът на Добри Войников
в Шумен.

2008г. Автор Александър Хайтов

ПРОИЗВЕДЕНИЯ

- Кратка българска история. Виена 1861
- Кратка българска граматика с упражнения. Браила, 1864
- Българска граматика за първоначални ученици. Виена, 1869
- Песни любовни, хороводни, сватбенски и смешни. Браила, 1868
- Сборника от разни съчинения. Изчерпани из французката литература и преведени с прибавления на няколко български съчинения за пример на младите, что ся занимават с писменост. Цариград-Галата, 1860
- Ръководство за словесност с примери за упражнение в разни видове съчинение на ученици в народните ни мъжки и женски училища. Виена, 1874

Книгата се съхранява
в РБ „Н. Вранчев“ - гр.Смолян

ПИЕСИ

ИСТОРИЧЕСКИ

- Райна княгиня (1866)
- Покръщение на Преславски двор (1868)
- Велислава, българска княгиня (1870)
- Възцаряването на Крума Страшний (1871)

КОМЕДИ

- Криворазбраната цивилизация (1871)
- Чорбаджията (1881)
- По неволя доктор (1861)

БИТОВА ДРАМА

- Диманка или вярна пръвнинска любов (ръкопис – 1876)

ИЗГОТВИЛИ

◎ Мая Кехайова

◎ Гергана Бенева